

РЕШЕНИЕ

№ 466

гр. Бургас, 29.03.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, VI ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на шестнадесети март през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Албена Янч. Зъбова Кочовска

Членове: Веселка Г. Узунова
Кристиян Ант. Попов

при участието на секретаря М. Н. Тошева
като разгледа докладваното от Албена Янч. Зъбова Кочовска Въззивно
гражданско дело № 20212100502037 по описа за 2021 година

Производството по делото е въззивно, по реда на чл.258 и сл. от ГПК,
образувано по жалбата на Н. П. Й. с ЕГН ***** с постоянен адрес:
гр.Ш*****, чрез адв. Г.И. – АК-Добрич, против Решение №260207/07.09.21г.,
постановено по гр.д.№291/20г. по описа на НРС, с което заявената от нея по
делото претенция е отхвърлена като неоснователна и са ѝ възложени
сторените от другата страна деловодни разноски.

В жалбата решението се сочи за неправилно, поради допуснати
нарушения на материалния закон, съществено нарушение на
съдопроизводствените правила и като необосновано.

Сочи се, че първоинстанционният съд е допуснал извършването на
непълнен, неточен и неправилен доклад по делото, довел до погрешно
установена фактическа обстановка по спора, обусловила и неправилни правни
изводи, почиващи на неправилно приложено материално право и съществени
процесуални пропуски при анализа и преценката на събраните в
производството доказателства. Релевантните за спора факти били неправилно
и погрешно установени, а фактическата обстановка останала неизяснена. Това
опорочило крайните изводи и обективирация ги съдебен акт. Съдът
неправилно бил кредитирал изцяло показанията на единия разпитан по делото
свидетел-съпругата на брата на починалия П.Й., крайно заинтересована от
изхода на процеса.

Страната намира, че съдът неоснователно я е лишил от

възможността да докаже претенцията си, поради което е направила доказателствени искания, уважени от въззивния съд.

В обобщение моли за отмяна на обжалваното съдебно решение и за постановяването на ново, уважаващо заявената претенция. Дири и деловодни разноски за две съдебни инстанции.

Въззиваема М. С. Й. ЕГН *****, с постоянен адрес: гр. Н****, не е представила писмен отговор на въззивната жалба.

Проверката на БОС по чл.267 от ГПК сочи въззивната жалба за редовна и допустима, а служебната проверка по чл.269 от ГПК, определя постановеното съдебно решение като валидно и допустимо.

Вътрешното ни законодателство не урежда в действащия СК изрично нищожността на гражданския брак. Евентуалните нарушения на установените в чл. 6 и чл. 7 от СК правила за сключването на брака не водят до несъществуването му, тъй като последицата от тях е установена с разпоредбите на чл. 46 и чл. 47 от СК, с оглед която в тези случаи бракът е унищожаван, а лицата с право да се позоват на този порок, са изрично нормативно посочени и не са извън кръга на пряко засегнатите от правоотношението, ведно с Прокуратурата на Р България, поради правомощията ѝ за осъществяване на общ надзор за законност.

Обаче както в теорията, така и в съдебната практика се приема, че нарушенията на основните елементи от сложния фактически състав, визиран в СК, уредени в чл. 5, чл. 10, чл. 11 от СК и чл. 46 от Конституцията (когато съгласието на сключващите брак не е дадено лично и едновременно; няма съставен акт за сключен граждански брак или не е подписан от сключващите брака и длъжностното лице; последното няма качеството "длъжностно лице по гражданско състояние" и встъпващите в брак са знаели това; бракът е сключен между лица от еднакъв пол) имат за последица това, че бракът не поражда действие, като се приема за нищожен. Тогава производството за установяване несъществуването на брака е основано на чл.124, ал.1 от ГПК и може да бъде предявено от всяко лице, което докаже правния си интерес от воденето му.

В случая интересът се обосновава с обема на наследствените права на ищцата, която при нищожен брак на баща си с ответницата, би наследила цялото му имущество, като единствен негов низходящ и правопреемник, призван към наследяване от първи ред по закон.

По съществуващото на спора, с оглед въведените в жалбата оплаквания срещу правилността на съдебното решение, при съвкупна преценка на събраните по делото доказателства и в приложение на закона, съдът приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Производството по делото е образувано по исковата молба на Н. П. Й., чрез пълномощник Д. И. П. (нейна майка) и адв. Г. И. – Д* АК с посочен служебен адрес: гр. Д*, срещу М. С. Й. от Н*, като се дири признаване несъществуването на брачното правоотношение между наследодателя и баща

на ищцата- П.В.Й., поч. ***** година и ответницата, поради липса на изразено волеизявление от страна на покойния и последваща от това нищожност. Поддържало се е, че той не е положил подписа си под акта за брак лично, поради обстоятелството, че е бил в изключително тежко физическо състояние часове преди смъртта си и не е осъзнавал и разбирал случващото се, включително, че сключва брак.

От фактическа страна се е твърдяло, че наследодателят е бил диагностициран със заболяване ***** на 03.05.18 г., а на 21.05.2018г., след обстойни медицински прегледи и изследвания във ВМА- Варна, бил установен като **** болен. След извършена на 04.06.18 година операция, той бил изписан от ВМА-Варна, а на 13.06.2018 година бил диспансеризиран в СБА ОЗ Варна за поддържащо лечение на основните му жизнени функции. След това той се настанил да живее с ответницата в апартамента на брат си Д.Й. в гр. Варна. На 13.06.2018 г. било съставено нотариално заверено пълномощно от П.Й., упълномощаващо жената на брат му(А. Й.) да продаде от негово име и за негова сметка апартамента му в Н* и притежавания от него лек автомобил. На 18.06.2018 г. апартаментът бил продаден, а на ***** г., в деня на смъртта си, П.Й. сключил с ответницата граждански брак.

Ищцата счита горния за нищожен с твърдението, че актът за гражданския брак и съпътстващите го документи не са били подписани от П.Й., защото той е бил в тежко общо физическо и психическо състояние, предвид заболяването си. Ищцата се посочва за негово единствено дете и като такава се счита за наследник на цялото му имущество. Тя имала правен интерес от установяването на обема на наследствените си права, частично конкурирани от втората съпруга.Твърди в тази връзка, че пред БРС е завела гр.д.1057/2019 г. с предмет установяване на наследствените права на ищцата върху 1/2 идеална част отчуждения апартамент.

В представения от ответната страна писмен отговор на иска е заявено становище по оспорване представителната власт на майката, т.к.в исковата молба се съдържат данни за висока степен на умствена изостаналост на ищцата, която обаче не е поставена под запрещение, доколкото се въвеждат съмнения в способността ѝ да формира и изразява собствена воля.

Недопустимостта на иска се обосновава и с недоказана активна процесуална легитимация за ищцата, а също и с липса на правен интерес, тъй като такъв не бил надлежно доказан по делото.

Претенцията се оспорва и като неоснователна, защото и двете предположения за недействителност на бракосъчетанието, изнесени в исковата молба, били неверни. Изискванията на закона (СК) за форма, съдържание и подписване на акта били спазени, била незасегната и способността на П.Й. да формира правно валидна воля и да разбира свойството и значението на действията си, т.к. бил в нормално психическо и умствено състояние. Изтъква се също обстоятелството, че още през 2004г. П.Й. и М. Й. се венчали в църква, така че мотивът за сключването на

гражданския им брак бил чисто човешки и нямал користни цели, още повече, че дни преди смъртта си Й. се разпоредил с цялото си имущество, така че съпругата му, известна за сделките, не получила никакви материални облаги от наследяването.

С атакуваното пред БОС решение, Несебърски РС е отхвърлил като неоснователна заявената претенция, поради недоказване на посочените в исковата молба обстоятелства, като е уточнил, че атакуваното правоотношение не се подчинява на общите правила на облигационното право и в частност на чл.26 от ЗЗД, досежно визираните в посочената норма пороци, водещи до нищожност на договорите.

Въззивният съд изцяло споделя крайния извод на първата инстанция за неоснователност на заявената претенция.

В отговор на въведените с жалбата оплаквания, че решението е взето при липса на достатъчно доказателства, които да изяснят спора от фактическа страна, съдът сочи следното:

Фактът на сключването на граждански брак от ответницата и П.Й. в деня на смъртта му- ***** г., както и родствената връзка между ищата и покойния Й., като дъщеря и баща, а също, че последният не е оставил други низходящи правоприемници, са безспорни за страните по делото и се подкрепят от представените в процеса писмени доказателства. Безспорен за делото е също и фактът на тежкото заболяване на П.Й. към датата на сключването на брака му с ответницата.

Спорът е за подписването на декларацията и акта за граждански брак лично от П.Й., но според БОС той се разрешава категорично и в двете съдебни инстанции еднозначно от свидетелката Ц.(съпруга на брата на П.Й.), обстойно описваща личните си впечатления от съжителството между ответницата и покойния брат на съпруга си като нормално брачно такова, изпълнено с разбирателство и взаимна привързаност в продължение на много години(от 1997г., когато свидетелката влязла в семейство Й.и) и до смъртта на П.Й.. Тя споделя и подробности по сключването на оспорвания по делото граждански брак, т.к. е свидетел на бракосъчетанието, че както тогава, така и преди това и независимо от тежкото си заболяване, П.Й. е бил в пълно и ясно съзнание, с незасегната умствена дейност, настоявал е за сключването на този брак, ясно е изразил пред длъжностното лице по гражданското състояние желанието си да го сключи и лично е положил подписа си върху подготвителните документи и акта за брак. Тя сочи, че през 2004 г. Й.и се венчали само в църква, съобразявайки се с възраженията на майката на мъжа по този въпрос. Иначе и двамата имали желание и намерение да встъпят в законен брак.

Показанията на свидетелка Й. се подкрепят и от тези на св. Ц. (длъжностно лице по *****), изслушана пред БОС, която заявява личните си впечатления от конкретния случай и споделя, че П.Й. е изглеждал физически болен, на легло, но е бил напълно адекватен при извършването на

обрета и при подписването на декларацията, другите подготвителни документи и акта за брак, освен това категорично и лично е дал съгласието си за сключването му.

Авторството на подписа върху декларацията и акта за брак от страна на П.Й. е безспорно установено в процеса и от извършените в първа и настояща инстанции, съответно единична и тройна съдебно-почеркова експертиза.

Косвено тези данни се подкрепят и от изслушаните съдебнопсихиатрични експертизи в първа и настояща инстанции и (с вещи лица д-р С* и д-р М.), които не установяват данни за прием на медикаменти, имащи потенциал да създават нарушения в психичната и познавателната дейност, нито синдроми, представляващи разстройства на съзнанието или когнитивни нарушения.

Становището на медицинската експертиза от лекар-онколог, изслушана пред БОС също не дава никакво основание за съмнение, че способността на П.Й. да възприема нормално и трезво окръжаващия го свят и да реагира адекватно, е била замъглена от прием на лекарствени средства, свързани с поддържащата жизнените му функции медикаментозна терапия.

При обсъждането в съвкупност на така събраните, съдържащи непротиворечива информация доказателства, съдът намира за несъмнено автентичен подписа под акта за брак, положен от П.Й., а също за установено и това, че той е дал категорично и лично съгласието си за бракосъчетанието.

По материалното право и спора за правилното му приложение към казуса:

Общите основания за нищожност на сделките по принцип са неприложими към преценката за валидност на гражданския брак. В СК законодателят е извадил от случаите на нищожност тези „поради липса на съгласие“ дори в хипотезата, в която поради душевна болест или слабоумие на лицето, явяващи се основание за поставянето му под пълно запрещение, то не може да изяви правно валидна воля. Приел е, че в тази хипотеза бракът е унищожаем /чл. 7, ал. 1, т. 2 СК/.

Предвид това и с оглед изброените по-горе основания, обуславящи нищожността на брака, изводите в заключенията на изслушаните по делото съдебно-медицински експертизи (психиатрични и от лекар-онколог) за способността на Й. да формира самостоятелно воля за извършване на действия с правно значение; за способността му да разбира и ръководи постъпките си в деня на своята смъртта(съвпадащ с този на бракосъчетанието); да взема правилни и адекватни решения за защита на интересите си; за това дали заболяването му предполага замъглено съзнание и риск от манипулация от трети лица, в контекста на волеобразуване за встъпване в брак, според БОС са ирелевантни за разглеждания тук спор, образуван по предявен отрицателен установителен иск за признаване за установено несъществуване на брака, сключен между него и ответницата. Констатациите от тези експертизи обаче имат значение за установяването на

общото състояние на встъпващото в брак лице, в контекста на способността му да заяви лично съгласие за това и да подпише акта за брак.

Същественото за предмета на делото, изводимо на база всички експертни заключения, събрани документи и свидетелски показания е, че П.Й. е бил способен собственоръчно да положи подпис върху акта за брак в легнало или полулегнало положение и лично да изрази съгласието си за сключването на този брак с ответницата М.Й. при извършването на предвидения в закона обред за това.

С оглед изнесеното дотук, сочените от ищцовата страна конкретни основания за опорочаване на създаденото брачно правоотношение до степен на нищожност, не се доказват, следователно и заявената претенция за съдебно установяване, че такова правоотношение няма, е неоснователна и следва да бъде отхвърлена.

В такъв смисъл се е произнесъл, ведно със законни последици и първоинстанционният съд. Следователно, поради съвпадението на крайните правни изводи на двете съдилища по повдигнатия правен спор, решението на НРС следва да бъде потвърдено.

При този изход от обжалването, на въззивната страна не се дължат съдебно- деловодни разноски.

Мотивиран от горното, Окръжен съд-Бургас

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение №260207/07.09.21г., постановено по гр.д. №291 по описа на Несебърски районен съд за 2020г.

Решението може да бъде обжалвано в едномесечен срок от връчването му на страните, с касационна жалба, пред ВКС на Р България.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____